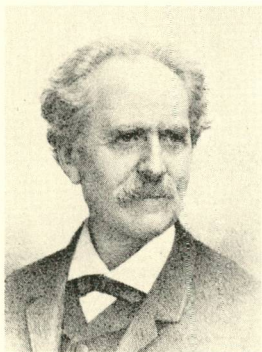

LAVELEYE, Emile Louis Victor de, econoom, socioloog, hoogleraar en publicist (Brugge 5 april 1822 - Doyon 2 januari 1892).

Volgde middelbaar onderwijs te Parijs, studeerde filosofie te Leuven, promoveerde in 1844 tot doctor in de rechten te Gent en werd hoogleraar in de economie te Luik (1864-'92). Door zijn politieke, sociale en economische publikaties genoot hij een Europese faam.

Te Gent behoorde De Laveleye tot de kring van de democratische liberalen die het dagblad *De Broedermin* (1848-'59)

uitgaven, waarin zij hun streven naar sociale rechtvaardigheid in het bijzonder op Vlaanderen richtten. In 1861 ondertekende hij in naam van al de Gentse liberale kandidaat-volksvertegenwoordigers hun akkoord met de principes van Het Vlaemsch Verbond. Zijn academische carrière te Luik, zijn wetenschappelijke publikaties en zijn studiereizen door Europa brachten De Laveleye aan de top van het Belgisch intellect. Hierdoor was hij niet meer in de gelegenheid actief deel te nemen aan de V.B., doch door zijn openlijke sympathie schonk hij ze een aanzienlijke morele steun.

Vlaanderen na 1830 is onvergelijkbaar dieper gevallen dan in onverschillig welke periode uit zijn verleden, schreef De Laveleye in 1871. Desondanks kan er van een Vlaamse kwestie geen sprake zijn, omdat de regering volgens de wetten (die weinig of niet Vlaamsgezind zijn) handelt – en moet handelen. Wel zal, vervolgde hij, de Vlaamse kwestie in haar volle gewicht aan de orde komen bij de volgende stap in de ontwikkeling van de democratie, met name bij de invoering van het algemeen stemrecht. Dan zal de V.B., die nu slechts literair dilettantisme inhoudt, een onstuitbare nationale beweging worden. Die ontwikkeling mag men niet belemmeren, maar moet men voorbereiden door de sociale ontvoogding als voorwaarde van de individuele emancipatie te bevorderen.

De Laveleye maakte onderscheid tussen „ethnografische nationaliteiten”, gebaseerd op afstamming en verwantschap, en „electieve nationaliteiten” gegrond op de cultuur. In overeenstemming met zijn waardering voor de geestelijke krachten boven de materiële beschouwde hij de wilsnatie van een hogere maatschappelijke orde dan de natuurlijke natie. Hiermee verdedigde hij de bestaansreden van plurinationale staten zoals België en Zwitserland. Hoewel De Laveleye het federalisme de beste staatsvorm noemde, achtte hij – in 1871 – een federalisering van België inopportuun. Zijn bezwaren vielen blijkbaar in latere jaren weg, want enkele weken vóór zijn overlijden noemde hij zich „un

Flamand flamingant, autonomiste, et fédéraliste même”.

WERKEN: *Essai sur l'économie rurale de la Belgique* (1863); - *La Prusse et l'Autriche depuis Sadowa*, 2 dln. (1870); - *Eacore la question flamande*, in *Revue de Belgique* (1871, p. 169-177); - *Essai sur les formes de gouvernement dans les sociétés modernes* (1872); - *L'instruction du peuple* (1872); - *De la propriété et de ses formes primitives* (1874); - *Le protestantisme et le catholicisme dans leurs rapports avec la liberté et la prospérité des peuples* (1875); - *L'avenir religieux des peuples civilisés* (1876); - *Le socialisme contemporain* (1881); - *Eléments d'économie politique* (1882); - *La péninsule des Balkans*, 2 dln. (1886); - *Le gouvernement dans la démocratie*, 2 dln. (1891).

LITERATUUR: E. Goblet d'Alviella, *Emile de Laveleye, sa vie et son œuvre* (1895); - M. Wilmotte, *Trois semeurs d'idées* (1907); - P. Fredericq, *Schets eener geschiedenis der Vlaamsche Beweging*, II en III (1908-'09); - I. Zlatanoff, *Emile de Laveleye* (1931); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, II, III en IV (1963-'65).

MARC D'HOKER